— પહેલી ચોપડીનો —

ડિક્ટેશન શિક્ષક.

ભાગ ૧.

છગનલાલ મોતીરામ શાહ

કિંમત રૂ. ૦-૨-૦ શાહપોર-સુરત

પહેલી ચોપડીનો

ડિકટેશન શિક્ષક
ભાગ ૧.

રચનાર—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

રચનારનું ઠેકાણું—શાહપોર—સુરત.

પ્રસિદ્ધ કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું—શાહપોર—સુરત.

સુધારેલી વધારેલી આવૃત્તિ ૩ જી   ૨૧૦૦ પ્રત.

સને ૧૯૧૯   મે.

સુરત ચઉટાના પુલપર પાણીની ટાંકી પાસે આવેલા 'શંકર' પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં નારાયણરાવ લક્ષ્મણરાવ નીકમે છાપ્યું.

કિંમત બે આના.

નિવેદન.

લેખન, વાચન અને ગણિત એ ત્રણ મુખ્ય વિષયોનો પાયો મુકાબલે વધારે પાકો નંખાય, એ દરેક કેળવણીકાર ઇચ્છે એ સ્વાભાવિક છે, એ વિષયોનું શિક્ષણ સંગીન થાય એ હેતુથી મેં જેમ “મુખગણિત શિક્ષક” ની ધોરણવાર બુકો બહાર પાડેલી છે, તેમ “ડિકટેશન શિક્ષક” ની ધોરણવાર બુકો બહાર પાડી છે, તે જાહેરમાં મૂકું છું.

વર્નાક્યુલર ટેક્સ્ટ બુક્સ રિવિઝન કમિટિએ ગુજરાતી ભાષાની જોડણીના જે નિયમો નક્કી કર્યા છે, તેનો સ્પષ્ટ બોધ નાનપણથીજ થાય, એવી રીતે એકજ નિયમોના શબ્દો એક જથે આવે એવી રચના રાખી, અને છેવટે કઠિન શબ્દોની તારવણી બધા નિયમોનો સમાવેશ થાય એવી જુદી આપી છે.

પ્રથમથીજ શબ્દોનાં શુદ્ધ ચિત્રો દૃષ્ટિ તળે કાયમ રહેવાથી અશુદ્ધિનો ભય રહેતો નથી. અશુદ્ધિ—હાસ્યજનક જોડણીને માટે પરીક્ષક સાહેબો વારંવાર ટીકા કરે છે, શિક્ષકો અથાગ મહેનત કરે છે; પણ હેતુ બર આવતો નથી. તેનું કારણ મૂળથીજ એ વિષયનો પાયો કાચો રહે છે તેજ છે. તે દૂર કરવા માટે તથા શિક્ષકો અને શિષ્યોને ઉપયોગી થવા માટે આ “ડિકટેશન શિક્ષક” બહાર પાડયો છે.

ટાઈપ મોટા રાખવામાં આવ્યા છે, એટલુંજ નહિ પણ કાગળ જાડા ને ગ્લેઝ વાપરવામાં આવ્યા છે.

આશા છે કે આ "ડિક્ટેશન શિક્ષક" થી ધારેલો હેતુ પાર પડશે. એજ તા. ૧૨-૫-૧૭. તા. ૨૧-૭-૧૮.

શાહપોર, સુરત. તા. ૫-૫-૧૯.

લિ. સેવક,
છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
"મુખગણિત શિક્ષક"ના કર્તા.

પહેલી ચોપડીનો

"ડિકટેશન શિક્ષક"

પાઠ ૧.	ધોળે.	ફડફડ.	મંગળવાર	દરવાજા.
દિવાળી.	સેવ	ફૂટે.	બુધવાર.	પાટીઉં.
અક્ષર.	પાપડ.	હરખાય.	ગુરુવાર.	લખેલું.
ઊઠયાં.	સંજોરી.	—	બેસાડે.	ચંચળ.
નિશાળ.	ઘુઘરા.	પાઠ ૨.	આપણી.	ફૂલઝાડ.
સઘળાં.	આંગણું.	ત્રીજો.	મુસલમાન	મોગરો.
છોકરાં.	આથીઆ.	શુક્રવાર.	જુમેરાત	ચંપેલીની
થોડેક.	પૂરે છે.	છેલ્લો.	ચગા	વેલ.
આગળ.	બારણે.	વિષે.	શનિવાર.	ગુલાબના.
ત્રણ.	જમવાનું.	રવિવાર.	સાતમો.	છોડ.
દહાડા.	લુગડાં.	બંધ	અજવાળીઉં	બધાંને.
કેટલાક.	ઘરેણાં.	સુરજ	ચોથો	કસરત.
લીપેગુંપે	દારૂખાનું.	સાહેબ	—	વાવટા.
ખડી.	સા.	દેવળ.	પાઠ ૩	ઘંટ.
ચુના.	ફટાકડા.	સોમવાર.	રહ્યો.	વગાડવાને.

મોગરી.	માટીનાં.	આળસ.	હરજી.	રમ્યો.
અંદર.	બનાવેલાં.	અંગ	બોલાવીશ	નાહું છું.
મહેતાજી.	મઝાની.	સંગ.	કરાવીશ.	ડીલ.
પાટીઓ	અહીં	ભણવું.	બજારમાં.	ચોળીને
બેઠક.	—	ચોડી.	સોંઘી.	નાહતો.
સીસી.	પાઠ ૪.	શિક્ષા.	સુરવાલ.	આટલી.
નકશા.	નિશાળીઆ	નીસરી.	ફળીઆના	ગંદી.
ચિત્રો.	શિખામણ	પાંસરૂં.	કોટ.	ગંદો.
ટાંગેલાં.	ઇશ્વર.	—	મણી.	નહિ.
કાઢેલાં.	જ્ઞાન.	પાઠ ૫.	સારૂ.	અડાય
ખુણામાં.	નિત્ય.	લુગડાં.	ઘાઘરી.	ફોલ્લા.
ઘોડી.	પરોઢીએ.	લાગ્યો	ઓઢણી.	ખસ.
લખોટાનું.	ઊઠીને.	મનુ.	બહન.	ધોવડાવવા
ચોકઠું.	દાતણ.	છોટુ	—	કપડાં.
કબાટ.	નાહ્યા.	ટોપી.	પાઠ ૬.	ધોનાર.
ઘોડો	પાઠ.	ધોતલી.	ચોકખાઇ	ચોળવું.
કુતરો.	કહ્યું.	અંગરખી	ચોકખા.	ડાઘા.
કેળું.	ગુરૂને.	જોડીઓ.	પહેરણ.	વાડા.
દાડમ.	જુઠું	સાંભળી.	ધૂળમાં.	ગંદવાડ.

માંહાં.	આઠમું.	ભત્રીજો.	વેવાણ.	હસું.
કવિતા.	પૂછયું.	થાઉં	—	ખૂશ.
ઓટલો.	બેઠું.	કહેવાઉં.	પાઠ ૯.	ઉંઘાડવાને
મુખડું.	બોલ્યા.	ભાણેજ.	વિષે.	માંદો.
દીલમાં.	દશમું.	ફુઓ.	કવિતા.	ઓસડ.
હાથ.	બેસશે.	માસી.	સર્વે.	પેટ.
નાથ.	બારમું.	માસો.	હરખાઉં.	હેત.
—	કંસાર.	પીતરાઈ	દોડી.	—
પાઠ ૭.	બોલાવ્યાં.	મોળાઈ.	જાઉં.	પાઠ ૧૦.
વરસગાંઠ.	મંડયો.	મસિઆઈ.	ચાંપે.	ત્યાં.
ભાગ્યો.	કઢી.	ફોઈઆત.	બાથ.	બોલ્યો.
કર્યો.	પાન.	સાળીઓ.	ધવરાવે.	પ્રમાણે.
કયારે	સોપારી.	સાવકાં.	પંપાળીને.	સોરાબજી
આપ્યા.	બીડાં.	દૂધભાઈ.	દુખડાં.	ઓરડામાં
અડાડયો.	આપ્યાં.	દીકરીનો.	ભૂલી.	બોલાવ્યો.
જગુભાઈ	—	જમાઈ.	કલોલ.	આવ્યો.
દાતણ.	પાઠ ૮.	સાસુ.	સંભાળે.	અદબ.
ઝટ.	સગાં.	સસરો.	રડતો.	ભણાવી.
સાત.	વહુ.	વેવાઈ.	ગભરાતી.	બારણા.

ઓટલો.	લીંબુ.	પીધું.	નબળી.	પરીક્ષામાં.
ઉતર્યાં.	દરાખ.	તૈયાર.	જીત્યો.	બદલામાં.
ગાદી.	નારંગી.	નાખ્યા.	સઢવાળી.	રડાવશો.
માંડ્યું.	લાવ્યાં.	ઊડ્યાં.	પૂછીશ.	નજર.
બેસવું.	મટુભાઇ.	ખૂબ.	સુંદર.	—
વખાણ.	લાડુ.	મઝા.	—	પાઠ ૧૪.
કર્યાં.	શેરડી.	—	પાઠ ૧૩.	દેડકાં.
—	બેસીશું.	પાઠ ૧૨	મળ્યો.	દહાડો.
પાઠ ૧૧.	ખાઇશું.	એકઠા.	મઝાનો.	તળાવ.
પીરસ્યાં	શેતરંજી.	તળાવનાં.	ખંડ.	પથરા.
બબ્બે.	કુલડીઓ.	વાદળી.	કાંચળી.	ફેંકાફેંકી.
કનુભાઇ.	પાંથરણું.	દોરી.	કરાવીશ.	ધડાધડ.
કર્યાં.	બેસાડ્યા.	ખેંચે.	મળ્યું.	દેડકો.
આશોપાલવ	પાંદડાં.	ધીરૂ.	માણેક.	માર્યાં.
શંભુભાઇ.	આપ્યાં.	રામુ.	રડ્યા.	પ્રાણીઓ.
વિના.	વાટકો.	પછાડી.	ત્યારથી.	ઇજા.
પૌંઆ.	ઠેકાણે.	સરત.	સમજાવી.	દુઃખ.
ધાણી.	ચટણી.	ઉમેદ.	સાંભળી.	નુકસાન.
વઘારેલાં.	માંડ્યું.	જણાય.	વિના.	હાણ.

પાઠ ૧૫	ચાહ.	વાંસા.	પાઠ. ૧૭	કાપ્યા,
પ્રાણી.	કહ્યું.	આંગળી.	ચપ્પુ.	નીકળ્યા,
દયા.	મજા.	તૈયાર.	ગમ્યો.	જાણતા,
ખીજ્યા.	ઉપરાંત.	સવાર.	આણ્યો.	થએલાં.
માણુ.	કરાવવું.	પૂછ.	પૂછયું	સાંભળી,
છુંદાય.	બધાં.	દીવા ન.	દેસાઈ.	ગભરાયો,
છૂંદે.	શકતી.	સમજ્યો.	છોકરાં.	ખોટું.
દુઃખ	—	હોશિયાર.	દીકરો.	સાચાબોલું
ઊઠું છું.	પાઠ ૧૬	સેળભેળ.	લલ્લુ.	છોકરૂં.
ખરૂં.	ડાહીનો.	સંતાવા.	પાંચ.	—
તળેથી.	નક્કી.	છૂટશે.	ગાળો.	પાઠ ૧૮
ઢોર.	છૂટો.	મૂકું છું.	જુઠું.	વાઘ.
સંભાળ.	છૂટ્યો.	હમણા.	દહાડો.	મશ્કરી.
તેટલું.	એનચેન.	ઓળખ.	વખાણ્યો.	પસ્તાય.
વખતસર.	દાવ.	શંકર.	ઊઠયો.	બચ્ચાં.
જાણ્યું.	થાઉં.	શાબાશ.	મંડયો.	સીમમાં.
સૌને.	ખોળામાં.	ઉતારી.	પાઘડી.	અમથી.
બાળકને.	માથું.	દીધો.	મૂકયો.	બૂમો.
સોળ	મૂકીને.	પુરી.	નિશાળે.	આવ્યો.

ધાજો.	કહ્યું.	સાંભળી.	વારાફરતી	સાંભળીએ
આસપાસ.	જુઠું.	આવ્યાં.	મોંમાં	પૂછયું.
ખેતરવાળા.	છેતર્યો.	પૂછવા.	જાઉં.	અલ્યા.
તેમણે.	ધાયા.	લાગ્યાં.	ત્યાં.	આવ્યો.
પૂછયુ.	આટલું.	અલ્યા.	કબુલ.	કયાં.
કયાં.	નુકસાન.	દુઃખ.	લાગ્યો.	લુગડાં.
હસવા.	સપડાય,	કહ્યું.	દૂર.	આંધળા.
બાપડા.	જુઠાણું.	બધાંને.	પ્રમાણે.	ખાઉં છું.
શરમાઇ.	જલદી.	વિચાર.	રસ્તામાં.	ભાખ.
લાગ્યું.	પકડાય.	કર્યો.	ખાધા.	મળ્યું.
ગભરાઇને	જુઠો.	સાંભળતાં.	—	રસ્તેથી.
માણસોએ	જન.	ગભરાઇને	પાઠ ૨૦.	કંઇ.
બકરાં.	—	નહિ.	દુઃખ.	અપંગ.
નાખ્યાં.	પાઠ ૧૯	તેં.	અન્ન.	ચાલ્યા.
જેટલાં.	શિઆળ.	મેં.	ભૂખ્યો.	ખાઇએ.
તેટલાંજ.	દેડકાં.	બચશો.	ભિખારી.	કહેવાય.
ખેડુત.	જુકિત.	બાંધ્યું.	ઉભો.	આપત.
બમાડ.	તળાવમાં.	અહીંથી	ભજન.	ફીકર.
કર્યો.	માંડયું.	આધું.	આપણે.	પૈસા.

ગજવામાં.	અન્ન.	રૂપાળું.	જોયો.	પડેલું.
દુકાનેથી.	વરસાદેથી	દોડાવી.	બેટા.	ખૂશી.
લાવ્યા.	ભેંસને.	મૂકયો.	ગરીબડી.	તેમણે.
આપ્યા.	દૂધ.	પકડયું.	પરમેશ્વર.	માણુસ.
ગરીબ	દહીં.	ઉપાડી.	બન્યા.	આણ્યું.
તમારૂં.	સરજાવી	માંડયું.	દેશનો.	ઉપલા.
ભલું.	કામ.	રડવા.	—	બાકું.
—	ફળ.	પાછળ.	પાઠ ૨૩.	નાનું.
પાઠ ૨૧.	ફૂલ.	દયા.	રૂપાળું.	બિલાડી.
ઇશ્વરનું.	બદામ.	બચ્ચાને.	ઘર.	કદી.
ભજન.	—	છોડીદીધું	ઉંદરડી.	શકેજ.
વિદ્યા.	પાઠ ૨૨.	એકદમ.	રસોડાના.	ઘરમાં.
ચંદ્ર.	સરદાર.	છલંગ.	ભંડારીઉં.	પેળી.
વાસરૂં.	સ્વપ્નું.	નાસી.	ભરાઇ.	મૂકેલી.
નહિ.	જંગલમાં.	રાત્રે.	રોટલી.	વાહરે.
પ્રભુ.	શિકાર.	આવ્યું.	લાડુ.	મઝાની.
અગણિત.	હરણીને.	દેવતાઇ.	નીકળતી.	પૂછયું.
ઉજાસને.	બચ્ચું.	પુરુષને.	રસોડામાં.	અહીં.
દામ.	ઘણું.	ઉભેલો.	શોધ.	દોડી.

મણુા.
ઉંદરીઉં.
કહેવાય.
નીકળાત.
પૂછયું.
વલે.
હંમેશાં.
પૂછીને.

—

પાઠ ૨૪.

કીડી.
સાપ.
નદીના.
કાંઠા.
પીપાળાનું.
મોટું.
ઝાડ.
પોલમાં.
દર.

ઝેરી.
નીકળતો.
રસ્તા.
બીતો.
પંખી.
આવતું.
બેસતું.
ફુંફાડા.
ઉડાડી.
મૂકતો.
ઉંદર.
જનાવર
નાખતો.
કેટલીક.
છૂંદી.
ફેણ.
છોલાઇ.
લોહી.
નીકળ્યું.

પહોંચી.
વાગેલ.
ઠેકાણે.
વળગીને.
ચટકા.
દીધા.
પછાડી.
વધારે.
માંડયું.
વાસથી.
ભેગી.
પછાડા.
જોરાવર.
ઝાઝી.
લીધો.
જીવ.
નરમાળા.
કદી.
પ્રાણજ.

—

પાઠ ૨૫.

સેવા.
ઘરડાં.
લુલાં.
આંધળાં.
માધવ.
સાંભળ.
ધન.
આંખો.
તીરથ.
સુખ.
કાવડ.
મનસુખો.
પિતા.
ખાંધે.
હેતથી.
સૌને.
અચરજ.
નહિ.

સંતાપ.
સવળાં.
આશિષ.
બજાવી.
પ્રભુએ.

—

પાઠ ૨૬.

કાગડાની.
ચતુરાઇ.
તરસ.
વાડામાં.
કુંજો.
પડેલો.
થોડું.
એઠો.
માંહે.
ચાંચ.
ઘાલતો.
ઘણાં.

ફાંફાં.	ચાલ્યો.	વઢાશે.	દહાડીઓ.	ભર્યાં.
માર્યાં.	છુપાઇને	સાદ.	મદદ.	બેઠું.
બાજુએ.	જોઇ.	મલકાવી.	ભાણું.	સાથે.
ધાલો.	બોલ્યો.	કાળી.	બૂડે.	દેખાવ.
પહોંચે.	કૂજનું.	બાથમાં.	પુરૂં.	પહોંચ્યાં.
જોયું.	ધીરજ.	બચ્ચીઓ	દાતરડા.	ઉતર્યાં.
ઉંડું.	કઠણ.	બેટા.	ત્રણ ત્રણ.	ખળીમાં.
જણાયું.	જલદી.	ભાથું.	ચચ્ચાર.	ઠાલવ્યો.
વિચાર.	મુકાય.	ગએલા.	આથમે.	કાઢવા.
એટલામાં	સા.	જણાઓ.	લાગ્યાં.	ફેરવતી.
ઉપાય.	—	જુઓ.	—.	પટલાણી.
સૂઝી.	પાઠ ૨૭.	રોટલો.	પાઠ ૨૮.	ઉપણીને.
કાંકરા.	કાપણી.	માખણ.	ખળાં.	કુંવળ.
નાખવા.	પટેલ.	મરચાં.	ઘઉંના.	ઢગલા.
બોળી.	મહેનત.	આદુ.	પાથરાને.	માણસો.
પહોંચી.	દહાડો.	ચટણી.	ખેતરમાં.	ઉજાણી.
તેટલું.	આથમતા	વંતાકનું.	તડકે.	ખૂશી.
પીધું.	વઢાઇ.	શાક.	સુકાવા.	હોંસીલા.
મટાડી.	એટલામાં	ભૂખ્યા.	ગાડું.	—

પાઠ ૨૯.	ઘાસ.	ઉપણીએ	માથા.	ત્રીજો.
કાપણી:	કોળી.	અનાજ.	વિષે.	વાદળી.
ઉમંગે.	મૂકો.	ડુંસાં.	સુરજ.	—
વાદળીઓ	પુળા.	ઊડી.	થાળી.	પાઠ ૩૨.
પીરસી.	ગાડામાં.	વેરાય.	સાંજે.	ભાગ ૧.
સદાય.	વાળુ.	કોથળાઓ	આશ્રમે.	વરસાદ.
ઉભરાયો.	ઈશ્વરનું.	સાથ.	દેખાય.	બેસાડયાં.
સુંદર.	—	—	અજવાળું	આવ્યાં.
ફાલ.				
લણીએ.	પાઠ ૩૦.	પાઠ ૩૧.	ઝાંખો.	લાગ્યાં.
અંત.	ખળાં.	આકાશની	દહાડો.	મનુ.
ધરીને.	દીસે.	સહેલ.	કામઠા.	ઓટલા.
વાંકું.	તૈયાર.	ચંદ્રમા.	પાતળો.	ઢંકાઇ.
દાતરડું.	ડુંડામાં.	ત્યાંસુધી.	વળેલો.	મોઢાં
ડુંડાં.	છુટું.	નીકળ્યા.	દેખાવ.	સાંભળી.
ઢગલો.	ગોળ.	બોલ્યો.	અંધારી.	ઝાડ.
હૈયે.	પિલાયે.	કેટલાક.	એટલા.	ભોંયમાં.
લણણી.	છુટા.	મેદાનમાં.	ઝગઝગે.	ઢમણા.
પુરી.	કણ.	ઉતરી.	વધારે.	તળાવ.
સર્વે.	ટોપલામાં.	આપણા.	ચોથો.	દરીઆમાં

વાદળાં.	છેવટે.	નીતર્યું	સાહી.	ચીકણી.
ખેંચનાર.	તળાવ.	રસ્તા.	ચૂસી	ગજવામાં
—	નદીમાં.	ઘસીએ.	—	દબાવી.
પાઠ ૩૨.	ખુશી.	ભુક્કો.	પાઠ ૩૪.	વાડકી.
ભાગ ૨.	ઘેબરીઓ	મટોડી.	માટી.	દબાવે.
શોભ્યાં.	પરસાદ.	ડહોળું.	ભઠ્ઠી.	કેટલુંક.
રહ્યાં.	રોટલી.	પાણીમાંની	સીંચ્યાં.	બોલ્યો.
ચોકખા.	કારેલાંનું.	ઠરે છે.	ચપ્પુ.	કાણાં.
મઝા.	શાક.	ઘસડી.	નાખ્યું.	કણક.
ગામડાં.	નેવલે.	કાદવ.	દહાડો.	ઘાટ.
અહીં.	નઠારી.	બાઝે છે.	ઇંટવાડો.	સુકવીને.
રેલમરેલા.	દેડકે.	સુકાય.	કેટલાંક	વાસણો.
ખોદતું.	તાણી.	ધારવાળા.	માણસો.	ભઠ્ઠીમાં.
કાદવ.	—	પથરા.	ખોદતાં.	ગોળી.
ખેંચી.	પાઠ ૩૩.	કકડા.	નળીઆં.	ગાગર.
બિચારા.	ઢેફું.	ભોંય.	બનાવતાં.	ઘડા.
પછડાતા.	પત્થર.	વસાય.	ધોળી.	કોઠી.
તણાઇ.	રેતી.	બાંધવાના	પછાડવાથી	કોડીઆં.
દોડી.	પ્યાલું.	ઝીણી.	જણાઇ.	—

પાઠ ૩૫.	પાતળો.	કલાઇ.	અડધો.	લાકડાં.
મૂકયો.	જતરડામાં	સીસું.	બતાવ્યાં.	ચીરૂં છું.
પૂછયું.	ખેંચી.	જસત.	કોથળીમાં	મુદ્દર.
સમજ્યો.	લોઢાનો.	--	લગભગ.	ભૂખે.
પિત્તળ.	લોઢું.	પાઠ ૩૬.	જેવડી.	સાંભળી.
છેટે.	ચળકે.	નાણું.	ત્રણ.	તોલે.
લુહાર.	ટીપી.	કાઢયાં.	આઠ.	નાકું.
ધમણ.	શકાય.	બજારમાં.	વટાવ્યા.	સખત.
ચલાવતાં.	ખેંચાય.	દુકાનમાં.	લીધી.	હાથો.
સળીઓ.	સોનું.	શેઠ.	પંદર.	ઘાલે છે.
ચળકતો.	રૂપું.	બેઠા.	ઊઠયા.	ફાટ ફાટ.
દેવતામાં.	તાંબું.	ઢગલી.	આપ્યો.	ધાર.
ખૂબ.	પિત્તળ.	પાઇ.	—	અણી.
તપાવ્યો.	ટિપાય.	પૈસા.	પાઠ ૩૭.	ચળકાટ.
લાલચોળ.	પેટીમાંથી	ઢબુ.	કુહાડી.	કયાં.
એરણ.	કાઢયા.	અધેલા.	સોય.	હોઉં.
હથોડા.	ઓળખાવ્યા	તાંબાનાં.	લક્કડફોડા.	પહેરવાના
ટીપ્યો.	ઓછાવત્તા.	કોથળી.	તકરાર.	કપડાં.
ટીપવાથી.	ધાતુઓ.	રૂપીઓ.	પાનું.	મોટાઇ.

જોઇતી.	દેવીએ.	મધપુડો.	મુળીઆં.	ત્યાં લગી.
કોહાળી.	રોપ્યાં.	મધમાખી.	વિના.	જીવતા.
સાંભળતી	ગલગોટા.	મધ.	આવડે.	સુકાઇ.
વઢી.	મોગરા.	કોસ.	થડ.	ઉખેડી.
મોટું.	ભાગમાં.	થાળા.	દાંડીઓ.	કાઢીએ.
દીકરીઓ	આવ્યાં.	ભરાઇને.	ફૂટેલી.	સુકાઇને.
બિચારીને	ફળે છે.	લલકારતો	ડાળીઓ.	ઉંચાં.
દુઃખ.	જુઓ.	જીવતાં.	ડાળીમાંથી	દોરીની.
આપણે.	દાડમ.	લીલાંછમ.	પાંદડાં.	પથરાય.
પેદા થયાં	લટકે.	દેખાતાં.	લાંબું.	વેલા.
—	જમરૂખી.	ખૂશ.	દેખાય.	ગલગોટા.
પાઠ ૩૮.	જમરૂખ.	—	કળી.	આંબાનું.
વાડી.	મોટાં.	પાઠ ૩૯.	ખીલશે.	કોહળા.
માળીની.	પંખીઓ.	છોડવા.	ફૂલ.	કહેવાય.
સામો.	બેઠેલાં	વચ્ચે.	પીળો.	—
ફૂલઝાડ.	કાણાંવાળું	વિષે.	હજી.	પાઠ ૪૦.
કયારા.	લટકતું.	ઉખેડી.	બતાવું.	ઝાડ.
ચોરસ.	આંગળી.	ભોંયમાં.	વાવીશું.	બધાંએ.
ત્રિકોણ.	કહ્યું.	મુળીઉં.	સમજાશે.	સિવાય.

વડ.	થડને.	પાંદડાં.	વાળીએ.	પેટીને.
પીપળો.	છાલ.	તુરીઆં.	અંતરે.	ગોટલો.
આમલી.	ખરબચડી	ગલકી.	ગાંઠા.	ગોટલી.
લીમડો.	સરખાં.	વળગીને.	કેટલાક.	જતન.
લાંબા.	ફૂલ.	ચઢે છે.	શાક.	બદલાકને
વાંકાં.	ઊગતાં.	ચઢ્યા.	—	તોડી.
ઉંડાં.	ઘણાંખરાં.	માંડવા.	પાઠ ૪૨.	તેમણે.
ઉતરેલાં.	લાકડાં.	પથરાઇ.	સૂઇ.	ઊઠજે.
મૂળમાંથી.	બાળવાના	વીંટળાઇ.	ઊંઘમાં.	દાતણ.
ફૂટેલાં.	બાંધવાના	તરબુચ.	ક્યાંથી.	ધોળજે.
વધે.	મેજ.	આરીઆ.	આવ્યાં.	ધોળાશે.
ટટાર.	ખુરસી.	જણાતાં.	વાસ.	ઢીલો.
મોઢા.	ખાટલા.	ઉખેડ્યો.	વધતી.	રસ.
મૂળ.	પાટલા.	બતાવ્યાં.	કર્યું.	ડીટું.
ઉંચું.	—	પાતળાં.	બાજી.	તોડી.
પાતળું.	પાઠ ૪૧.	ટુંકાં.	ચામડી.	ચૂસી.
ડાળાં.	ધનજી.	ઉતરતાં.	ગર.	મીઠો.
ફૂટે છે.	લીલુંછમ	દોરડી.	ધોળો.	લાગશે.
ચામડી.	કંઇક.,	દોરડા.	ખાટા.	ફેંકી.

નાખંજે.
દહાડો.

—

પાઠ ૪૩.

ભેંસ.
હીંડે.
કુતરો.
ભસતો.
શીંગડાં.
માથું.
હલાવતી.
અમળાઇ.
તૂટી.
તોડવું.
જડબાના.
કોળીઆ.
ઉતારી.
વાગોળે.
પેટમાં.
મોંમાં.
નિરાંતે.
વાગોળવું
નીચલું.
જડબું.
ઉપાડે.
ઊઠે છે.
ફાટ.
શરીર.
કાદવમાં.
વગડાઉ.
પુરી.

—

પાઠ ૪૪.

બકરૂં.
ઘેટું.
પત્થર.
છુટા.
ટોળામાં.
છટકી.
ડુંગરા.
રસ્તે.
ભૂખે.
ચઢવાનું.
ડરતાં
નહિ.
કૂદવું.
ગબડયું.
ચત્તુ પાટ.
સાંજ.
ભરવાડ.
શોધવા.
નીકળ્યો.
ઉંચકીને.
થાક.
ભૂલ.
સોબત.
મોડું.
પુછડી.
ફાટ.
વાગોળે.
મજબુત.
શરીર.
કૂદી.
દોડી.
ઊનનો.

—

પાઠ ૪૫.

દૂધ.
મીઠું.
ગુણ.
ઠંડું.
દોહ્યા.
બગડી.
વાસણ.
ચોકખું.
દોહતાં.
આંચળ.
દાણો.
ખવરાવવા.
જણસો.
દહીં.
છાશ.
માખણ.
શિખંડ.
પેંડા.
મલાઇ.
દૂધપાક.
બાસુદી.

—

પાઠ ૪૬

ચશમા.
પ્રાણી.
છેલ્લી.
પસંદ.

ડાઘીઆ.	તીણા.	પુછડીઆં	પાઠ ૪૮.	ઓહોહો.
સભાનો.	દાઢ.	ટાઢ.	પોપટ.	સળેખું.
બનાવ્યો.	જડબાં.	ઊડે છે.	કાગડો.	આંગળાંમાં.
ટીપુ.	હલાવતા.	કાગડો.	પાંજરૂં.	વળેલી.
કારકુન.	ઊંઘનાં.	પોપટ.	ભૂખ્યો.	થોડુંક.
ઠરાવ્યો.	ઝોકાં.	સમડી.	માંડ્યું.	ભાવ્યું.
ગુપચુપ.	જીભ.	કબુતર.	સાંભળી.	કૂદતો.
ગંધ.	પરસેવો.	આવડે.	તરબુચનો	ઊડીને.
એકદમ.	ફૂટતો.	જીવડાં.	વિચાર.	—
શિઆળ.	નથી.	ઇંડાંમાંથી	ઓળખતા.	પાઠ ૪૯.
બોલાવ્યો	સૌથી.	બચ્ચાં.	દીલ.	રંગ.
પુછડી.	ઘણી.	આંગળાં.	ઊડો છે.	આણ્યાં.
રીઝે.	—	છુટા.	બાંધો છો.	પડીકાં.
વચ્ચે.	પાઠ ૪૭.	જોડાએલાં	વધારે.	બનાવતાં.
માંસ.	પંખી.	બતક.	લુચ્ચા.	સાહેબ.
હાડકાંના	મોઢું.	જળકુકડી	કર્યો.	શીખવ્યું.
અણીવાળા.	ક્યાં.	સિવાય.	હોઉં.	પ્યાલાં.
મોઢાના	દીસે.	—	આટલો.	લોટામાં.
આગલા	પીછાં.		જીવજંતુ.	વાદળી.

કાઢયા.	પાઠ ૫૦.	સળીઓ.	પોઢો.	ચિનાઇ.
નાખ્યો.	પારણું.	ધૂળ.	રસીલા.	ચાદર.
હલાવ્યું	બાંધ્યું.	ઘોડીઆનો.	ઝુલાવું.	ચંપાનાં
નારંગી.	નટુ.	કડીમાં	પધારવું.	ફુલડાં.
સુંદર	સૂવું.	પુતળીઓ.	ચીતરેલ.	બિછાવું.
હળદર.		જાંબુડી.	ચઢાવું.	હિંચોળું.
એટલે.	ઝોળીમાં.	ગોદડીઓ	પઢાવું.	ઊંઘીને.
જાંબુડો.	સૂવાનું.	સૂઇ.	મઢાવું.	ઊઠશો.
કર્યાં.	રડાવ.	લાંબું.	મખમલ.	લાડકડા.
પડયો.	ગમતું.	ઝુલાવવા.	મશરૂની.	ઘાલીશ.
મેશના.	પાંગરાં.	હાલરડું	તળાઇઓ	ગજવે.
—	દોયણાં.	ધુમણ.	પથરાવું.	હાલરડું.

કઠિન શબ્દો.

ઊગતાં. ઊઠીને. ઊઠું છું. ઊડચા. ઊડયો. ઊડયાં. કૂદી. ચૂસી. છૂટશે. છૂટયો. તૂટી. પૂછવા. પૂછ્યું. પૂરે છે. ફૂટે. ફૂટેલા. ફૂલ. ફૂલઝાડ. બૂમો. ભૂખ્યો. મૂકું છું. મૂકયો. સૂઇ. સૂઝી. સૂવું.

ઇજા. ખીજ્યા. ખીલશે. ચીકણી. ચીતરેલ.

ચીરૂં છું. જીત્યો. જીવતાં. ઝીણી. ટીપવાથી. ટીપ્યો. ડીઠું. તીણા. તીરથ. ત્રીજો. દીકરો. દીકરી. દીધો. દીલ. દીવા. દીવાદેન. દીસે. ધીરજ. ધીરૂ. નીકળતો. નીકળ્યું. નીચલું. નીતર્યું. નીસરી. પીછાં. પીતરાઈ. પીધું. પીપળો. પીરસ્યાં. પીળો. ફીકર. બીતો. લીધો. લીમડો. લીલાંછમ. વીટળાઇ. શીખવ્યું. સીસી.

કુજો. ખુણો. ખુશી. ગુણ. ગુરુ. ચુનો. છુટા. છુટું. છુટ્ટો. જુઓ. જુઠું. પુરી. પુરૂં. પુળા. ફુઓ. બુધ. ભુકો. લીલાં. સુખ.

કુતરો. ફુલડી. ખુરસી. ઘુઘરા. ઘુમણ. દુખડાં. દુઃખ. પુછડી. પુરુષ. ફુલડાં. મુખડું. મુદર. લુગડાં. સુકવી. સુરજ. ગુપચુપ. જુમેરાત. નુકસાન. પુતળીઓ. સુરવાલ. મુસલમાન.

અંગ. અંગરખી. અંતરે. અંદર. અંધારી. ઈંટ. ઈંટવાડો. કંઇ. કંસાર. ખંડ. ગંદવાડ. ગંદી. ગંદો. ગંધ. બંધ. ઘંટ. ચંદ્ર. ચંદ્રમા. ચંચળ. ચંપેલી. જંગલ. જંતુ. પંખી. પંદર. પંપાળી. ઠંડું. ભંડારીઉં. મંગળ. મંડયો. રંગ. વંતાક. શંકર. શંભુ. સંગ. સંજોરી. સંતાપ. સંતાવા. સંભાળ. હંમેશાં.

આંખો. આંગળી આંગળાં. આંગણામાં. આંચળ. આંધળો. આંબો. કાંકરા. કાંચળી. ખાંધે. ગાંઠા. ચાંચ. ઝાંપે. જાંબુડો. ઝાંખા. ટાંગેલાં. તાંબું. હાંડીઓ. દાંત. પાંગરા. પાંચ પાંજરૂં. પાંદડું. પાંસરૂં. ફાંફાં. બાંધ્યું. માંડયું. માંદો. માંસ માંહે લાંબું. વાંકું. વાંસો સાંભળતા. સાંભળી.

હિંચોળે. હીંડાં. લીંપેગુંપે. લીંબુ. સીંચ્યાં. શીંગડાં. હીંડે.

ઉંચકી. ઉંચુ. ઉંડું. ઉંઘાડવા. ઉંદર. ઉંદરડી. ઉંદરીઉં. કુંવળ. છુંદાય. ટુંકાં. ડુંગર. હુંડાં. ફુંફાડા. સુંદર.

ઊંઘ. છૂંદી. છૂંદે.

તેં, મેં. ભેંસ. ખેંચાય. પેંડા. લેંઘી. ખેંચે. ફેંકે. ભોંય. મોં. પોંચ્યા.

જોડણીના એકજ સરખા નિયમવાળા શબ્દો.

ચિનાઈ. સિવાય. દિવાળી. નિશાળ. નિશાળીઆ. પિલાય. નિરાંત. બિચારા. બિછાનું. બિલાડી. ભિખારી. વિચાર. શિઆળ. શિકાર.

શિખામણ. સિવાય. પિત્તળ. નિત્ય. હિંચોળું.

ઉકાળી. ઉખેડી. ઉમેડ્યો. ઉજાસ. ઉડાડી. ઉતારી. ઉપાડી. કુહાડી. છુપાઇ. ઝુલાવું. ઝુલાવવા. તુરીઆં. મુકાય. મુળીઉં. મુળીઆ. રૂપાળું. રૂપીઓ. લુહાર. સુકાઇ. સુકાય. ગુલાબ. જુઠાણું. દુકાન. છુંદાય. ફુંફાડા. ઉંબાડવા.

મસિઆઇ. ફોઇઆત. હોશિયાર.

ડીલ. દીલ. ભીખ. જીવ.

કીડી. સીસી. ટીપી. ઝીણી.

ફૂજ. ખૂબ. ખૂશી. દૂર. મૂળ. મૂળ. પૂછ. ફૂલ. ભૂલ. બૂમ. ભૂખ. દૂધ. ઊ

કઠિન મળતા શબ્દોની તારવણી.

કનુ. મનુ. ભાનુ. નાનુ. ચીનુ. મટુ. નટુ. છોટુ. બહુ. વહુ. આદુ. સાસુ. લાડુ. ધીરૂ. સારૂ. રામુ. માધુ. ધાતુ. ઢબુ. વાળુ. કાળુ. ગુરુ. ટીપુ. પ્રભુ. જંતુ. શંભુ. જાંબુ. લીંબુ. ચપ્પુ. લલ્લુ.

સાથ. હાથ. નાથ. બાથ. માથું. ભાથું. કબાટ. કોટ. ચાળકાટ. ઝટ. પેટ. પોપટ. ફાટ. ઘાટ.

આઠ. પાઠ. શેઠ. દાઢ. ટાઢ. સઢ.
સાત. સુરત. હેત. ખેડુત.
સાદ. પરસાદ. યાદ. ઉમેદ. મદદ.
નહિ. રવિ. શનિ. જુકિત. અહીં. તહીં. દહીં

જોડાક્ષર.

ઊઠ્યાં. ત્રણ. ત્રીજો. શુક્રવાર. છેલ્લો. રહ્યો. ઇશ્વર. જ્ઞાન. નિત્ય. નાહ્યા. કહ્યું. લાગ્યો. ચોકખાઇ. ચોકખા. ભાગ્યો. કર્યો. ક્યારે. આપ્યા. અડાડ્યો. મંડ્યો. સર્વે. ત્યાં. બોલ્યો. પ્રમાણે. બોલાવ્યો. માંડ્યું. પીરસ્યાં. બબ્બે. જીત્યો. મળ્યો: પરીક્ષા. માર્યાં. પ્રાણી. ખીજ્યા. નક્કી. છુટ્ટો. છૂટ્યો. ચપ્પુ. ગમ્યો. આણ્યો. પૂછ્યું. લલ્લુ. મશ્કરી. પસ્તાય. બચ્યાં. જુકિત. અન્ન. ભૂખ્યો. અલ્યા. વિદ્યા. ચંદ્ર. પ્રભુ. સ્વપ્નું. પરમેશ્વર. રસ્તો. બચ્ચીઓ. ઉતાર્યાં. કલ્યાણ. ચંદ્રમા. નીકળ્યા. બેસાડ્યાં. આવ્યાં. લાગ્યાં. થોભ્યાં. રહ્યાં. ચોકખી. પત્થર. પ્યાલું. નીતર્યું. રસ્તા. ભઠ્ઠી. સીંચ્યાં. ચપ્પુ. નાખ્યું, મૂક્યો. પૂછ્યું. સમજ્યો. પિત્તળ. કાઢ્યા. ઓળખાવ્યા.

પત્તા. કાઢયાં. ત્રીજો. બતાવ્યાં. લક્કડકોડા. ત્રિકોણ. કયારા. કર્યાં. વચ્ચે. ચઢયા. ઉખેડયો. કર્યું. પત્થર. ચત્તુંપાટ. ચશ્મા. પ્રાણી. બબ્બે. છેલ્લી. લુચ્ચા. આણ્યાં. શીખવ્યું. બનાવ્યો. બાંધ્યું.

મળતા જોડાક્ષર.

મૂકયા, મૂકયું, મૂકયો, મૂકયાં, કયારે, કયારા, કયાં. ભૂખ્યો, નાખ્યો, નાખ્યું. લાગ્યો. સીંચ્યું. પૂછ્યું. ખીજ્યા, સમજયો. છૂટયો. ઊઠયા, ×ઊઠયાં. અડાડયો, મંડયો, ઉખેડયો. માંડયું. પકડયું. બેસાડયાં. કાઢયું, ચઢયું. આણ્યો, વખાણ્યો. આણ્યું. નિત્ય, ત્યારે, ત્યાં, જીત્યો. વિદ્યા. બાંધ્યું. પ્યાલું. રોપ્યું, આપ્યું. થોભ્યા. ગમ્યું. કર્યું, ભર્યું, નીતર્યું. કર્યા. કર્યાં, માર્યાં, ઉતર્યાં, છેતર્યાં. સર્વે. બોલ્યું. અલ્યા. ઓળખાવ્યો, ડોલાવ્યો, તપાવ્યો, બનાવ્યો, બોલાવ્યો, ભાવ્યા. બતાવ્યું, શીખવ્યું, હલાવ્યું. પીરસ્યું. દોહ્યા, નાહ્યાં. કહ્યું, રહ્યું. મળ્યું, નીકળ્યું. છેલ્લો, ફોલ્લો. લંટલ્લુ નક્કી.

× અનુસ્વારનું ભાન કરાવવું.

લુચ્ચા, બચ્ચું, વચ્ચે. છુટ્ટો. પિત્તળ, વત્તા, ચત્તુંપાટ. અન્ન. ચપ્પુ. બબ્બે. ચોકખા, ચોકખાઇ. જુક્તિ. ભઠ્ઠી. પત્થર. શુક્ર. ચંદ્ર, ચંદ્રમા. પ્રભુ, પ્રમાણે, પ્રાણી. ત્રણ, ત્રિકોણ, ત્રીજો, ભત્રીજો, ચિત્રો. ચશ્મા. ઇશ્વર, પરમેશ્વર. રસ્તો. પરીક્ષા. જ્ઞાન.

પરીક્ષામાં આવનાર શબ્દો.

જ્ઞાન. નિત્ય. જુઠું. શિક્ષા. લુગડાં. અઠવાડીઉં. ભંડારીઉં. ચિત્રો. રંગેલાં. ધોતલી. મસ્ચિઆઇ. અગણિત. પુરુષં. ઢગલો. દોરડું. ફૂટેલાં. શીંગડાં. વગડાઉ. ઓઢણી. ગંદવાડ. કવિતા. દાતણ. કઢી. દુખડાં. ગાદી. પૈંઆ. વધારેલાં. પાંદડાં. ચટણી. તૈયાર. પરીક્ષા. દેડકાં. દુઃખ. નુકસાનં. છુંદાય. છુટ્ટો. છૂટયા. હોશિયાર. ચપ્પુ. વખાણ્યો. કાઢયા. મશ્કરી. જુઠાણું. જુકિત. બાંધ્યું. ભૂખ્યો. ઇશ્વર. પરમેશ્વર. વિદ્યા. સ્વપ્નું. મનસુબો. આશિષ. પટલાણી. દાતરડું. નીતર્યું. પ્યાલું. પત્થર. ભઠ્ઠી. સીંચ્યાં. પિત્તળ. ત્રિકોણ. મુળીઉં. પૂછયું. વીટ-ળાઇ. ઉખેડયો. તૂટી. નિરાંતે. ચત્તુંપાટ. ઠંડું. ચશ્મા. જાંબુડો બાસુદી. હળદર. ગોદડી.

જી. પી. દલાલ. મોરબી. વી. સ્કુલ સુપરિન્ટેન્ડન્ટ. જાવક નંબર ૪૧. તા. ૧૯-૧૧-૧૪ના પત્રમાં લખે છે કે—

"તમારા તરફથી "મુખગણિત શિક્ષક" નામનાં ધોરણવાર પુસ્તકો મળ્યાં તેનું સાદ્યંત અવલોકન કરતાં મને બહુ આનંદ થયો છે.

પ્રાથમિક સ્કુલોના નવા સુધરેલા અભ્યાસક્રમ પ્રમાણે મુખગણિત વિષયનું શિક્ષણ સરલતાથી આપવાના ઉચ્ચ હેતુને લક્ષમાં રાખીનેજ આ પુસ્તકો લખ્યાં છે. એમ પ્રદર્શિત થાય છે. તેનો ઉપયોગ કરવાથી વિદ્યાર્થીઓની સમજશક્તિ તેમજ સ્મરણશક્તિ સારી રીતે કેળવાશે તેની સાથે અંકગણિતના વિશાળ વિષયમાં પણ તેમને તે બહુ મદદરૂપ થઇ પડશે એમ હું માનું છું ને આશા રાખું છું કે સારા શિક્ષકો આવાં પુસ્તકોને પ્રમાણ ગણી ઉદાર ઉત્તેજન આપશે."

—સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાના—
"ભૂગોળ શિક્ષક" વિષે—

રા. બા. કમળાશંકર પ્રાણશંકર ત્રિવેદી. બી. એ.
પ્રે. રા. ટ્રે. કોલેજના માજિ પ્રિન્સિપાલ સાહેબ.
પોતાના તા. ૨૨-૬-૧૫ના પત્રમાં લખે છે કેઃ—

"તમોએ મોકલેલું "સુરત શહેર તથા ચોર્યાશી તાલુકાનો ભૂગોળ શિક્ષક" નામનું પુસ્તક જોઇ ગયો છું. સુરત શહેરની ભૂગોળ શીખવવામાં શિક્ષકોને તે ઉપયોગી થઈ પડશે." કિંમત અઢી આના.

શિક્ષકો, વિદ્યાર્થીઓ ને વાલીઓને ખાસ ઉપયોગી

બીજા ધોરણ માટે ગણિતના પાયારૂપ

અદ્યાપિ બહાર ન પડેલું એવું

અનુભવસિદ્ધ અપૂર્વ પુસ્તક

અંકગણિતનાં મનોયત્ન.

ભાગ ૧. કિંમત ચાર આના.

ડિકટેશન શિક્ષક ભા. ૧ થી ૫.

બાળપોથીથી પાંચમી સુધીના હરેક ચોપડીનો તૈયાર છે.

મુખગણિત શિક્ષક ભા. ૧ થી ૬.

હરેક ધોરણનો છુટો મળશે તૈયાર છે.

પહેલા ધોરણનો **મુખગણિત શિક્ષક** ભાગ ૨. દોઢ આનો.

કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

તા. ૭-૫-૧૮ | શાહપોર—સુરત.